Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

11 ноември 2021 година*

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕС) № 1169/2011 — Предоставяне на информация за храните на потребителите — Член 9, параграф 1, точка l — Обявяване на хранителната стойност — Член 31, параграф 3, втора алинея — Изчисляване на енергийната стойност и на количествата хранителни вещества — Възможност тази информация да се предостави за храната след приготвянето ѝ — Условия — Член 33, параграф 2, втора алинея — Изразяване за порция или за единица за консумация“

По дело C-388/20,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) с акт от 23 юли 2020 г., постъпил в Съда на 14 август 2020 г., в рамките на производството по дело

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

срещу

Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG,

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: J. Passer (докладчик), председател на седми състав, изпълняващ функциите на председател на осми състав, F. Biltgen и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: A. Rantos,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV, от P. Wassermann, Rechtsanwalt,

– за Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG, от C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от C. Hödlmayr и B. Rous Demiri, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 септември 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 31, параграф 3, втора алинея и член 33, параграф 2, втора алинея от Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 2011 г., стр. 18).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Федерален съюз на потребителските централи и сдружения, Германия) (наричан по-нататък „BVV“) и дружеството Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG (наричано по-нататък „Dr. Oetker“) във връзка с искане последното да бъде задължено да приведе в съответствие с изискванията на Регламент № 1169/2011 етикетирането на хранителната информация върху предната страна на опаковка на мюсли.

Правна уредба

3 Съображения 35, 37 и 41 от Регламент № 1169/2011 гласят:

„(35) За улесняване на сравнението между продукти в опаковки с различни размери е целесъобразно изискването задължителната информация за хранителната стойност да продължава да се отнася за 100 g или 100 ml и, ако е подходящо, да се допуска допълнителна информация за порциите. Следователно, когато храната е предварително опакована под формата на единични порции или единици за консумация, в допълнение към изразяването на хранителната стойност за 100 g или за 100 ml следва да бъде позволено обявяването на хранителната стойност в порции или в единици за консумация. Освен това, за да се осигурят съпоставими обозначения за порциите и единиците за консумация, Комисията следва да бъде оправомощена да приема правила относно формата на изразяване на обявяването на хранителната стойност в порции или в единици за консумация за определени категории храни.

[…]

(37) Тъй като една от целите на настоящия регламент е да предостави основа за информиран избор на крайния потребител, в това отношение е важно да се гарантира, че крайният потребител лесно ще разбира предоставената на етикета информация. […]

[…]

(41) За да удовлетвори средностатистическия потребител и за да изпълни информационната цел, заради която е въведена, и като се отчита съществуващото равнище на познание в областта на храненето, предоставената хранителна информация следва да бъде проста и лесна за разбиране. Предоставянето на част от хранителната информация в основното зрително поле, известно като лицевата страна на опаковката, а на друга част — на друга страна на опаковката, например обратната страна на опаковката, може да обърка потребителите. Поради тази причина обявяването на хранителната стойност следва да бъде в едно и също зрително поле. Освен това, на доброволен принцип, най-важните елементи от хранителната информация могат да се повторят в основното зрително поле, за да се помогне на потребителите лесно да виждат съществената хранителна информация, когато купуват храни. Възможно е да се стигне до объркване на потребителите, ако се допусне свобода при избора на информацията, която би могла да бъде повторена. Следователно е необходимо да се поясни коя информация може да се повтори“.

4 Член 9 от този регламент, озаглавен „Списък на задължителните данни“, предвижда следното в параграф 1:

„В съответствие с членове 10—35 и съобразно изключенията, които се съдържат в настоящата глава, е задължително да се посочат следните данни:

[…]

л) обявяване на хранителната стойност“.

5 Член 30 от посочения регламент, озаглавен „Съдържание“, гласи:

„1. Задължителното обявяване на хранителната стойност включва следното:

а) енергийната стойност; и

б) количества мазнини, наситени мастни киселини, въглехидрати, захари, белтък и сол.

[…]

3. Когато при етикетирането на предварително опаковани храни се осигурява посоченото в параграф 1 задължително обявяване на хранителната стойност, върху етикета може да се повтори следната информация:

а) енергийната стойност; или

б) енергийната стойност заедно с количеството мазнини, наситени мастни киселини, захари и сол.

4. Чрез дерогация от член 36, параграф 1 когато при етикетирането на продуктите, посочени в член 16, параграф 4, се осигурява обявяване на хранителната стойност, съдържанието на това обявяване може да се ограничи само до енергийната стойност.

5. Без да се засягат разпоредбите на член 44 и чрез дерогация от член 36, параграф 1, когато при етикетирането на продуктите, посочени в член 44, параграф 1, се осигурява обявяване на хранителната стойност, съдържанието на това обявяване може да се ограничи само до:

а) енергийната стойност; или

б) енергийната стойност заедно с количеството мазнини, наситени мастни киселини, захари и сол.

[…]“.

6 Член 31 от същия регламент, озаглавен „Изчисляване“, предвижда следното в параграф 3:

„Енергийната стойност и количеството хранителни вещества, посочени в член 30, параграфи 1—5, отговарят на стойностите и количествата, съдържащи се в храната във вида, в който тя се продава.

Когато това е уместно, информацията може да се отнася за храната след приготвянето ѝ, при условие че са предоставени достатъчно подробни указания за приготвянето и информацията се отнася за храната във вида, в който е приготвена за консумация“.

7 Член 32 от Регламент № 1169/2011, озаглавен „Изразяване на количества в 100 g или в 100 ml“, гласи в параграф 2:

„Енергийната стойност и количеството на хранителните вещества, посочени в член 30, параграфи 1—5, се изразяват чрез количество в 100 g или в 100 ml“.

8 Член 33 от този регламент, озаглавен „Изразяване в порции или в единици за консумация“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. В следните случаи енергийната стойност и количеството на хранителните вещества, посочени в член 30, параграфи 1—5, могат да бъдат изразени в порции и/или в единици за консумация, които лесно се разпознават от потребителя, при условие че използваните порции или единици за консумация са количествено определени върху етикета и че е обявен броят на порциите или единиците за консумацията, които се съдържат в опаковката:

а) в допълнение към формата на изразяване на количество в 100 g или в 100 ml, посочена в член 32, параграф 2;

б) в допълнение към формата на изразяване на количество в 100 g или в 100 ml, посочена в член 32, параграф 3, за количеството на витамини и минерали;

в) в допълнение към или вместо формата на изразяване на количество в 100 g или в 100 ml, посочена в член 32, параграф 4.

2. Чрез дерогация от член 32, параграф 2 в случаите, посочени в член 30, параграф 3, буква б), количеството на хранителните вещества и/или процентът от референтните

количества за прием, предвидени в приложение XIII, част Б, могат да бъдат изразени само в порции или в единици за консумация.

Когато количеството на хранителните вещества се обозначава само в порции или в единици за консумация в съответствие с първа алинея, енергийната стойност се изразява на 100 g или 100 ml и на порции или в единици за консумация“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

9 Dr. Oetker е германско предприятие от хранителния сектор, което произвежда и продава мюсли под наименованието „Dr. Oetker Vitalis Knuspermüsli Schoko+Keks“ (хрупкаво мюсли с шоколад и бисквити). Опаковката на този продукт представлява картонена кутия с форма на паралелепипед.

10 Тази опаковка съдържа следните обявления за хранителна стойност:

– На тясната странична част на опаковката (тясната страна на картонената кутия), под надписа „Хранителна информация“, се съдържат данни за енергийната стойност и количествата мазнини, наситени мастни киселини, въглехидрати, захари, белтъци и сол, от една страна, за 100 g продукт във вида, в който се продава, и от друга, за порция, приготвена от 40 g мюсли и 60 ml мляко с 1,5 % съдържание на мазнини;

– Върху лицевата страна на опаковката (основното зрително поле на картонената кутия) са повторени данните за енергийната стойност и количествата мазнини, наситени мастни киселини, захари и сол само за порцията от продукта след приготвянето му.

11 BVV изпраща официална писмена покана до Dr. Oetker с искане да се съобрази при рекламирането на продукта, посочен в точки 9 и 10 от настоящото решение, с правилата за обявяване на хранителната стойност, предвидени в Регламент № 1169/2011. Всъщност според BVV Dr. Oetker е нарушило член 33 във връзка с членове 30 и 32 от този регламент, тъй като върху лицевата страна на опаковката на продукта енергийната стойност е обявена само за порция от продукта след приготвянето му, а не за порция от продукта във вида, в който се продава.

12 Тъй като тази покана остава без последици, BVV предявява иск пред Landgericht Bielefeld (Областен съд Билефелд, Германия), който уважава иска с решение от 8 август 2018 г. След като Dr. Oetker подава въззивна жалба, с решение от 13 юни 2019 г. Oberlandesgericht Hamm (Върховен областен съд Хам, Германия) отменя това решение и отхвърля иска на BVV.

13 BVV подава *ревизионна* жалба до Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), а именно запитващата юрисдикция, срещу решението на Oberlandesgericht Hamm (Върховен областен съд Хам).

14 Според запитващата юрисдикция изходът от производството по обжалване пред него зависи именно от това дали член 31, параграф 3 и член 33, параграф 2 от Регламент № 1169/2011 трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство забраняват с рекламна цел върху лицевата страна на опаковката да се

обявява хранителната информация за порция от храната след приготвянето ѝ, без допълнително да се посочва енергийната стойност за 100 g от тази храна във вида, в който се продава.

15 При това положение Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011 да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага само към храните, за които е необходимо приготвяне и начинът на приготвяне е предварително зададен?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос: с формулировката „на 100 g“, използвана в член 33, параграф 2, втора алинея от Регламент № 1169/2011, единствено 100 g продукт във вида, в който се продава, ли се има предвид, или — най-малкото и —100 g от храната след приготвянето ѝ?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

16 С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011 трябва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага само към храните, за чиято консумация е необходимо приготвяне и за които начинът на приготвяне е предварително зададен.

17 В случая продуктът, разглеждан в главното производство, може да бъде приготвен по различни начини, а именно чрез добавяне на прясно мляко, кисело мляко, извара, плодов сок, плодове, конфитюр или мед. Може да се консумира и без никакво приготвяне.

18 Съдът съответно трябва да се произнесе дали, когато съществуват различни начини на приготвяне на дадена храна, обявяването на хранителната стойност, което се повтаря на доброволен принцип върху предната страна на опаковката ѝ, може да се сведе до един от тези начини на приготвяне.

19 Съгласно член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011, „когато това е уместно“, хранителната информация може да се предостави за „храната след приготвянето ѝ“, вместо за храната „във вида, в който тя се продава“, „при условие че са предоставени достатъчно подробни указания за приготвянето и информацията се отнася за храната във вида, в който е приготвена за консумация“.

20 При тълкуването на тази разпоредба, която не съдържа никаква изрична препратка към правото на държавите членки за определяне на нейния смисъл и обхват, трябва да се отчита не само текстът ѝ, но също нейният контекст и целта, преследвана със съответната правна уредба (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2020 г., AFMB и др., C-610/18, EU:C:2020:565, т. 50).

21 Както отбелязва генералният адвокат в точки 45, 49 и 50 от своето заключение, буквалното и контекстуалното тълкуване нямат решаващо значение за въпроса дали член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011 се отнася само за храните, за които

предварително е зададен един-единствен начин на приготвяне, или също за храните, които могат да се приготвят по различни начини, по-специално чрез добавяни към тях разнообразни съставки. Всъщност, освен че формулировката на посочената разпоредба не съдържа нищо, което може да даде ясен и недвусмислен отговор на този въпрос, в Регламент № 1169/2011 няма нито една разпоредба за това как се изчислява и представя обявяването на хранителната стойност, което трябва да фигурира върху предната страна на опаковката.

22 Следователно насоки за отговора на въпроса, по-специално относно смисъла, който следва да се придаде на израза „когато това е уместно“, съдържащ се в член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011, могат да се намерят само по пътя на телеологичното тълкуване.

23 Що се отнася до целта, преследвана с член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011, тя трябва да се прецени предвид както замисъла на посочената разпоредба, така и предвид целите на разглежданата правна уредба, сред които, както Съдът вече е отбелязал, е целта за осигуряване на високо равнище на защита на потребителите във връзка с информацията за храните, при зачитане на различията във възприятията им (вж. в този смисъл решение от 1 октомври 2020 г., Groupe Lactalis, C-485/18, EU:C:2020:763, т. 43 и цитираната съдебна практика).

24 Както отбелязва генералният адвокат в точка 52 от своето заключение, видно от съображения 35 и 41 от Регламент № 1169/2011, целта на член 31 е да се улесни сравнението между храните и да се информират потребителите.

25 Всъщност, съгласно съображение 35 целта на разпоредбите относно обявяването на хранителната стойност за 100 g или 100 ml е „улесняване на сравнението между продукти в опаковки с различни размери“. В това съображение се уточнява също, че „допълнителна информация за порциите“ се допуска „в допълнение към изразяването на хранителната стойност за 100 g или за 100 ml“, „ако е подходящо“, „когато храната е предварително опакована под формата на единични порции или единици за консумация“.

26 Що се отнася до съображение 41, в него се предвижда, че предоставената хранителна информация трябва „да бъде проста и лесна за разбиране“, „[з]а да удовлетвори средностатистическия потребител и за да изпълни информационната цел, заради която е въведена“. От това съображение следва също, че „на доброволен принцип, най-важните елементи от хранителната информация могат да се повторят в основното зрително поле, за да се помогне на потребителите лесно да виждат съществената хранителна информация, когато купуват храни“.

27 От гореизложеното следва, че когато, както в случая, дадена храна може да бъде приготвена по различни начини, данните за енергийната стойност и за количествата хранителни вещества на храната след приготвянето ѝ съгласно предложението на производителя не позволяват да се направи сравнение със съответните храни на други производители, тъй като изчислението на енергийната стойност и на количествата хранителни вещества на продукт, който може да бъде приготвен по различни начини, по дефиниция е несигурно, защото неизбежно варира според начина на приготвяне.

28 Липсата на сравнимост не може да се преодолее и с посочването на стойностите за порция другаде върху опаковката — със стойностите за 100 g от продукта във вида, в който се продава. Както Съдът отбелязва в своето решение от 4 юни 2015 г., Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände (C-195/14, EU:C:2015:361, т. 38—40), обстоятелството, че списъкът на съставките е отбелязан върху опаковката на разглеждания продукт, само по себе си не позволява да се изключи възможността етикетирането на този продукт и използваните за това методи да заблудят купувача. По аналогия изолираната информация, фигурираща върху предната страна на опаковката, не позволява сравнението на продукти, а допълнителната информация, фигурираща другаде върху опаковката, с различни референтни количества просто може да обърка още повече потребителя относно сравнимостта с други продукти.

29 Това тълкуване впрочем се подкрепя от съображение 37 от Регламент № 1169/2011, съгласно което е важно да се гарантира, че крайният потребител лесно ще разбира предоставената на етикета информация, за да му се предостави основа за информиран избор.

30 Ето защо храните, които могат да се приготвят по различни начини, трябва да се изключат от приложното поле на член 33, параграф 2, втора алинея от Регламент № 1169/2011.

31 Поради това на първия въпрос следва да се отговори, че член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1169/2011 трябва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага само към храните, за които е необходимо приготвяне и начинът на приготвяне е предварително зададен.

По втория въпрос

32 Предвид дадения отговор на първия въпрос, на втория въпрос не следва да се отговаря.

По съдебните разноски

33 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

Член 31, параграф 3, втора алинея от Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията трябва да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба се прилага само към храните, за които е необходимо приготвяне и начинът на приготвяне е предварително зададен.

Подписи